

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16CoCsp/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1317219140
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1317219140.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Ivany Štíftovej, v spore žalobcu:

R Collectors s. r. o., Dvorákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 50 094 297, proti žalovanému: L. W., B.. X.XX.XXXX, K. X, J. Y., G. G., H. na J. S.H. X R. X, W., G. G., o zaplatenie 965,02 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 60Csp/52/2017-139 zo dňa 30.9.2020, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania **p o t v r d u j e**.

II. Žalovanému **p r i z n á v** a proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 94,20 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 17.3.2015 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 20.12.2017 domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 965,02 eura, úroku vo výške 800,97 eura, úroku vo výške 24,50 % ročne zo sumy 965,02 eura od 1.11.2017 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 965,02 eura od 1.11.2017 do zaplatenia a poplatkov vo výške 7,94 eura. Žalobu skutkovo a právne odôvodnil tým, že dňa 10.12.2012 bola medzi právnym predchodcom žalobcu - Poštová banka, a. s. ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom uzavretá Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX, súčasťou ktorej sú Všeobecné obchodné podmienky a Obchodné podmienky pre úver. Na základe zmluvy bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť v splátkach vo výške podľa zmluvy, s lehotou splatnosti splátok a skladby jednotlivých splátok úveru zrejmych z Predpisu splátok. V dobe od uzatvorenia zmluvy po vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru žalovaný splatil svoj záväzok len čiastočne, pričom jednotlivé platby a spôsob ich započítania sú uvedené v listine „H. U. Ú.“ vyhotovenej ku dňu 31.10.2017. V zmysle Obchodných podmienok pre úver, ak sa klient (žalovaný) dostal do omeškania s platením splátok, právnemu predchodcovi žalobcovi vznikol nárok požadovať predčasne splatenie úveru, vrátane príslušenstva. Právny predchodca žalobcu si právo požadovať predčasné splatenie istiny úveru v súlade s Obchodnými podmienkami uplatnil, a to na základe výzvy na úhradu dlžnej sumy adresovanej žalovanému, následkom čoho sa stal celý úver vrátane príslušenstva predčasne splatným. Žalovaný ani napriek zaslanej výzve zo strany právného predchodca žalobcu nezaplatil dlžnú pohľadávku. Právnym titulom, na základe ktorého si žalobca uplatnil voči žalovanému pohľadávku, je Zmluva o úvere uzatvorená v súlade s § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V súlade s Obchodnými

podmienkami vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť za poskytnutý úver žalobcovi úroky. Úroková sadzba je v zmluve dojednaná vo výške 24,50 % ročne. V zmysle Obchodných podmienok, v prípade, ak sa úver stane predčasne splatným, žalobca je ďalej oprávnený úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom dojednaným v zmluve. Žalobca si v súdnom konaní uplatnil voči žalovanému aj príslušné zákonné úroky z omeškania, pričom dátum začiatku úročenia od 1.11.2017 je dátum nasledujúci po dni vystavenia listiny H. U. Ú. zo dňa 31.10.2017, a teda začiatok úročenia je stanovený na deň nasledujúci po dni vystavenia špecifikácie pohľadávky vrátane vyčíslených úrokov (zmluvných aj sankčných). V zmysle Obchodných podmienok vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi aj príslušenstvo pohľadávky, a to vrátane poplatkov spojených s upomienkami voči žalovanému v zmysle Sadzobníka.

3. Vzhľadom k tomu, že predmetom sporu bolo zaplatenie sumy 965,02 eura s príslušenstvom, išlo o otázku jednoduchého právneho posúdenia a skutkové tvrdenia strán neboli sporné, súd prvej inštancie na prejednanie sporu v súlade s § 297 písm. b) C. s. p. nenariadil pojednávanie a v zmysle § 219 ods. 3 C. s. p. rozsudok verejne vyhlásil dňa 30.9.2020 s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a webovej stránke súdu, pričom strany sporu sa na verejné vyhlásenie rozsudku nedostavili.

4. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že pôvodný žalobca Poštová banka, a.s. ako banka a žalovaný ako klient uzavreli dňa 10.12.2012 Zmluvu o úvere, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, so základným súborom poistenia, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 36 mesačných splátkach po 82,29 eura, počnúc dátumom prvej splátky dňa 10.1.2013, pri výške úrokovej sadzby 24,50 % ročne, RPMN banky 28,87 % a priemernej RPMN na trhu 20,90 %. Dátum konečnej splatnosti bol stanovený na deň 10.12.2015. Listom - upozornenie na splatenie dlžnej časti úveru zo dňa 26.2.2015 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému, že podstatne porušil ustanovenia zmluvy a Obchodných podmienok a napriek upomienke neuhradil dlžnú sumu; vyzval ho na úhradu dlžnej sumy s upozornením, že ak nedôjde k úhrade záväzku bude banka oprávnená vyhlásiť úver za predčasne splatný. Žalovaný doručovanú výzvu neprevzal v odbernej lehote. Listom - výzvou na úhradu dlžnej sumy zo dňa 16.3.2015 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému, že z dôvodu podstatného porušenia ustanovení zmluvy a Obchodných podmienok, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy sa stáva úverová pohľadávka k 16.3.2015 predčasne splatnou. Súčasťou uvedeného oznámenia bola aj výzva na úhradu dlžnej sumy úveru vo výške 1.023,88 eura v lehote 10 kalendárnych dní od doručenia výzvy. Žalovaný doručovanú výzvu neprevzal v odbernej lehote. Z listiny „H.I. U. Ú. ku dňu 31.10.2017“ je zrejmé, že žalovaný bol v omeškaní so splácaním splátok úveru po dobu 1086 dní s tým, že z časti „Zaplatené splátky“ a z vyjadrenia žalobcu a nesporovaných tvrdení žalovaným je zrejmé, že celkovo na predmetný úver vo výške 2.000 eur uhradil žalovaný sumu 1.905,80 eura (splátky od 7.1.2013 do 31.12.2014, 20 splátok po 82,29 eura, a splátky vo výške 170 eur a 90 eur).

5. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 6.8.2018 došlo k postúpeniu pohľadávky uplatnenej v spore z Poštovej banky, a. s. na R Collectors s. r. o. ako postupníka; súd prvej inštancie uznesením č. k. 60Csp/52/2017-104 na návrh pripustil vstup postupníka do konania na miesto pôvodného žalobcu.

6. Po právnej stránke súd prvej inštancie ozrejmil, že hoci úverová zmluva je absolútnym obchodnozväzkovým vzťahom v zmysle Obchodného zákonníka [§ 261 ods. 6 písm. d) a § 497 a nasl. Obchodného zákonníka], má charakter spotrebiteľskej zmluvy, nakoľko podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. V danom prípade sa jedná o právny vzťah zmluvných strán na základe spotrebiteľskej zmluvy, pri uzatváraní ktorej bol žalovaný v postavení spotrebiteľa, keďže z mu činnosti je známe, že právny predchodca žalobcu mal a má v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov. Je zrejmé, že v danom prípade sa jedná o právny predchodca žalobcu vopred pripravenú formulárovú (typovú) úverovú zmluvu, ktorej obsah žalovaný nemal možnosť reálne ovplyvniť. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluvným typom s osobitnou právnou úpravou v zákone o spotrebiteľských úveroch, ktorý je k ustanoveniam Občianskeho zákonníka, s podrobnou úpravou spotrebiteľských zmlúv od 1.4.2004, predpisom lex specialis. Ani tento osobitný predpis neustanovuje spotrebiteľský úver ako jeden zmluvný typ, ale charakterizuje ho ako je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

7. Na prejednávanej právnej veci tak súd prvej inštancie aplikoval § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a tiež zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinný v čase uzavretia zmluvy; vychádzal pritom z jeho ustanovenia § 3 ods. 3, v zmysle ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Aplikácia uvedených ustanovení je daná i napriek tomu, že znenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo doplnené o poslednú vetu v znení: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“ s účinnosťou od 1.4.2015. Súd prvej inštancie mal za to, že tým, že by na daný právny vzťah bol použitý režim Obchodného zákonníka, došlo by k znevýhodneniu postavenia žalovaného ako spotrebiteľa v danom právnom vzťahu. Uvedené potvrdzuje aj rozhodovacia prax súdov v SR; teda aj do 1.4.2015 v prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola daná dôvodnosť aplikácie a použitia Občianskeho zákonníka pred Obchodným zákonníkom výhodnosťou ustanovení Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa a ani do uvedeného dňa nebola v prípade spotrebiteľských úverových zmlúv vylúčená aplikácia Občianskeho zákonníka. Obdobný právny názor bol vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co/61/2015 zo dňa 27.5.2015, sp. zn. 23Co/49/2015 zo dňa 21.3.2016, Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/141/2015 zo dňa 28.8.2015, Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15Co/313/2014 zo dňa 23.9.2015. Navyše poukázal na to, že aplikácia znenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka po novele účinnej od 1.4.2015 nie je vylúčená ani na právne vzťahy, ktoré boli založené jej pred účinnosťou; ako vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014 „Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou“.

8. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie považoval za nesporné, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli dňa 10.12.2012 úverovú zmluvu, predmetom ktorej bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 2.000 eur, ktoré bol žalovaný povinný splatiť v pravidelných 36 splátkach vo výške 82,29 eura mesačne. Zo strany právneho predchodcu žalobcu došlo k zosplateniu celého dlhu ku dňu 16.3.2015. Žalovaný uhradil celkovo splátkami úveru sumu 1.905,80 eura k 31.12.2014.

9. K nároku žalobcu na zaplatenie istiny vo výške 965,02 eura súd prvej inštancie uviedol, že je nepochybné, že žalobca poskytol žalovanému úver v sume 2.000 eur a žalovaný uhradil celkovo sumu 1.905,80 eura, pričom žalovaným vykonané úhrady započítal na úhradu istiny v zmysle citovaného § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny v sume 94,20 eura; vo zvyšku istiny v tejto časti žalobu zamietol.

10. Vo vzťahu k nároku žalobcu na zaplatenie úroku z úveru vyčísleného ku dňu 31.10.2017 (zahŕňajúce tak úroky do vyhlásenia predčasnej splatnosti dňa 16.3.2015 ako aj úroky z úveru po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru) a úroku vo výške 24,50 % ročne zo sumy 965,02 eura od 1.11.2017 do zaplatenia, sa súd prvej inštancie zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorý bol v úverovej zmluve dojednaný vo výške 24,50 % ročne.

11. Zo zisteného skutkového stavu veci a právneho posúdenia Zmluvy vyvodil súd prvej inštancie záver, že úroková sadzba v zmluve je dohodnutá v rozpore s dobrými mravmi, keď zo zmluvy vyplýva, že ročná úroková sadzba bola v danom prípade dohodnutá vo výške 24,50 % ročne. Úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole s prihliadnutím na princíp dobrých mravov v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Doterajšia judikatúra súdov v SR nespochybnila, že neprímerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti, a ani kontroly podľa generálnej klauzuly kontroly neprijateľných podmienok (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dohoda o výške úrokov v úverovej zmluve musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, a teda sa nesmie priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1 MCdo 1/2009, zo dňa 31.7.2009). Neprimeranou, a teda odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednávania obvyklú, ktorá je určená, najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu, a ktorým subjektom bol aj právny predchodca žalobcu, sa vzhľadom na vyššiu

mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 %, je neprijateľná a v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti súd poukázal aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/95 zo dňa 28.2.1995, v ktorom ústavný súd vyslovil názor, že aj keď sú úroky z pôžičky predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi, neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť vždy v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom.

12. Z priemerných úrokových mier pri poskytovaných spotrebiteľských úveroch bankami v decembri 2012 uvedených na www.nbs.sk súd prvej inštancie zistil priemernú úrokovú sadzbu pri spotrebiteľských úveroch poskytnutých na dobu od 1 do 5 rokov pri nových obchodoch vo výške 10,58 %. Pokiaľ si teda žalobca uplatňoval úrok vo výške

24,50 % ročne, čo je viac ako dvojnásobok priemerných úrokových sadzieb z úverov, tieto považoval za neprímerane vysoké, keďže prevyšujú úroky uplatňované bankami pri obdobnom druhu produktu. Takéto dojednanie o úrokoch odporuje dobrým mravom a je v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka, a preto ide o absolútne neplatné zmluvné dojednanie. Pokiaľ sú úroky neplatné nemožno ich ďalej moderovať. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/114/2014, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku uviedol: „Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.“

13. Úrok z úveru je jedným z pojmových znakov, ktoré zmluvu o úvere definujú a je jej podstatnou náležitosťou. Ak žalobca ako dodávateľ predformuluje v spotrebiteľskej zmluve podmienky, ktoré sú v rozpore s § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, tak koná v rozpore so zákonom a takéto ustanovenia o výške úroku nemôže byť výškou úroku, ktorá môže byť súdom akceptovateľná a v nadväznosti na to aj výška RPMN, tieto sú neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Keďže túto časť zmluvy od jej zvyšnej časti zmluvy z uvedených dôvodov nie je možné oddeliť, je neplatná celá zmluva pre jej rozpor so zákonom v zmysle citovaných ustanovení, čo má za následok vznik bezdôvodného obohatenia s vzájomnou reštitučnou povinnosťou strán, bez akýchkoľvek poplatkov, či zmluvných pokút, pre ich rozpor s Občianskeho zákonníka.

14. Súd prvej inštancie z tohto dôvodu nepriznal žalobcovi právo na zaplatenie vyčíslených úrokov spolu vo výške 800,97 eura (úroky vo výške 50,92 eura a vo výške 750,05 eura uplatnené v žalobe) a úrokov vo výške 24,50 % ročne zo sumy 965,02 eura od 1.11.2017 do zaplatenia.

15. Navyiac vo vzťahu k poplatkom žalobca neunesol dôkazné bremeno, keď nešpecifikoval aké poplatky si od žalovaného uplatňuje a akým spôsobom dospel k výpočtu dlžnej sumy. Súd prvej inštancie mal zároveň za to, že žalovaný ako spotrebiteľ si poplatky (vrátane poplatkov za zabezpečenie poistenia a poplatku za zaslanie upomienok) osobitne nedojednal vzhľadom na ich splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami zmluvy o úvere. K nároku žalobcu na zaplatenie poplatkov vo výške 7,94 eura, pričom ide o poplatky za upomienky a výzvy; žalobcovi nárok na zaplatenie týchto poplatkov nepriznal aj preto, že takéto náklady nemožno ohodnotiť paušálnou náhradou, keďže tento nárok predstavuje samostatný hmotnoprávny nárok žalobcu podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka definovaný ako príslušenstvo pohľadávky, ktorý z hľadiska jeho dôvodnosti a výšky treba preukázať, pričom sa veľký dôraz kladie aj na účelnosť týchto nákladov. To znamená, že ide o náhradu účelne vynaložených nákladov žalobcu vzniknutých v súvislosti s uplatnením pohľadávky a nie o ich paušálnu náhradu. Zmluvné podmienky oprávňujúce žalobcu požadovať od žalovaného (spotrebiteľa) zaplatiť rôzne poplatky, sú neprijateľnými, keď poplatku nezodpovedá žiadne skutočné reálne protiplnenie dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia) a takýto poplatok slúži len dodávateľovi (výhradne jeho záujmom a účtovným účelom; napr. rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp.

zn. 13Co/188/2017). Čo sa týka konkrétne poplatku za upomienku, na tento niet zákonného nároku a nemôže veriteľovi patriť za stavu, ak uplatňuje paušálnu náhradu ujmy za omeškanie. Predmetný poplatok tak predstavuje iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa. Uplatňovanie uvedeného poplatku je možné zároveň považovať za priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka. Aj na základe vyššie uvedeného považoval súd nárok žalobcu na zaplatenie poplatkov vo výške 7,94 eura za nedôvodný a žalobu v tejto časti zamietol.

16. Žalobca si tiež uplatnil nárok na vyčíslený úrok z omeškania v rámci sumy 1.635,84 eura, ako úrok z omeškania do 31.10.2017. Žalobcovi však nebolo možné priznať nárok na vyčíslený úrok z omeškania, nakoľko bol vyčíslený aj zo súm, na ktoré žalobcovi nevznikol nárok (úroky, poplatky); preto žalobu v tejto časti zamietol.

17. Vzhľadom na uvedené za použitia § 261 ods. 6 písm. d), § 497, § 499, § 502 ods. 1 veta prvá, § 503 ods. 1 veta prvá, § 503 ods. 3, § 504 Obchodného zákonníka, § 39, § 52 ods. 1 až ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 5, § 54 ods. 1, ods. 2, § 517 ods. 1 veta prvá, § 517 ods. 2, § 559 ods. 1, ods. 2, § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., súd prvej inštancie žalobe vyhovel len v časti nároku na vrátenie istiny v sume 94,20 eura a úrokov z omeškania z dlžnej sumy 135,87 eura vo výške 5 % od 17.3.2015 do zaplatenia a v ostatnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1, ods. 2 C. s. p. a žalovanému, ktorému by inak podľa pomeru čistého úspechu v spore vo výške 80,48 % patril nárok na náhradu trov konania, nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko mu žiadne trovy v konaní nevznikli.

18. Proti rozsudku v časti, ktorou súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol a rozhodol o trovách konania, podal odvolanie žalobca a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe vyhovieť v plnom rozsahu. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) možno konštatovať, že v ňom namietal nesprávne právne posúdenie veci a nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie. Poukázal na skutočnosť, že § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 20.2.2013 a na nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu podpisu zmluvy dňa 20.2.2013 nestanovovali maximálnu výšku odplaty za poskytnutie finančných prostriedkov. Nariadenie až v znení účinnom od 1.6.2014 stanovilo maximálnu výšku odplaty, ktorú možno od spotrebiteľa požadovať pri poskytnutí peňažných prostriedkov (k § 53 ods. 6) a jej výpočet (§ 1 nariadenia). Pri posudzovaní podstatného prevýšenia odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu je potrebné zvážiť o akú výšku poskytnutých prostriedkov ide, či ide o záväzok zabezpečený a obdobie na ktoré sa peňažné prostriedky poskytujú. Tieto tri kritéria majú význam pri určení podstatného prevýšenia odplaty a pri judikatúre možno pri tomto termíne (podstatného prevýšenia) vysledovať hranicu maximálne 20 %. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že priemerná odplata na trhu podľa štatistiky NBS dosahovala výšku 10,58 % a Zmluva o úvere v prejednávanej veci prekračuje priemernú odplatu o 14,08 %. Tiež mal za to, že zmluvný úrok dvojnásobne prevyšuje priemernú odplatu a preto je v rozpore so zákonom. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie neuviedol v rozpore s akým zákonom je výška zmluvnej úrokovej sadzby; tiež namietal priemernú sadzbu úroku stanovenú súdom prvej inštancie, nakoľko v čase uzavretia zmluvy bola priemerná úroková sadzba z úverov za tretí štvrtrok 2012 na úrovni 12 %. To znamená, že úroková miera presahovala priemernú mieru odplaty o 12,50 %. V zmysle aplikačnej praxe by sa dal úrok prekračujúci priemernú sadzbu o 20 % považovať za taký, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 2.000 eur a doba splácania bola zvolená na 3 roky. Úver žalovaného nebol zabezpečený zabezpečovacím právom. Žalobca mal za to, že v prípade, ak odplata prevyšovala priemernú odplatu o 12,50 %, nemožno považovať takú odplatu za podstatne prevyšujúcu obvykle požadovanú odplatu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Žalobca považoval za právne nesprávny záver súdu prvej inštancie o tom, že výška úrokovej sadzby 24,50 % je v rozpore s dobrými mravmi. Na základe uvedeného nemožno považovať úver za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že by v Zmluve absentovala výška úrokovej sadzby. Žalobca žalovaného nenútil, aby uzatvoril Zmluvu o úvere práve u neho, o výške ročnej úrokovej miery žalovaného informoval pred uzatvorením Zmluvy o úvere, pričom zo Zmluvy o úvere žalovaný videl, že náklady budú vyššie, ako priemer na trhu. Predpokladať, že spotrebiteľ si berie úver za okolností, že je v zlej finančnej situácii, je prehnané. Spotrebiteľia si spravidla berú úvery na zakúpenie nových zariadení či elektroniky, ktoré následne ak nevedia splácať, riešia novými úvermi. Nejde však o nepriaznivú situáciu spotrebiteľov,

lež o ich snahu zabezpečiť si vyšší štandard než ten, na ktorý im postačuje ich mesačný príjem. Za tieto skutočnosti ale nezodpovedá banka, ktorá má nastavené vo všetkých častiach Slovenska rovnaké pravidlá a možnosti pre všetkých. Banka nezodpovedá za zlú finančnú situáciu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní splácať svoje úvery, ktoré použili na úhradu novej televízie či lepšieho mobilného telefónu. Samozrejme v ojedinelých prípadoch využívajú spotrebiteľia úvery skutočne na riešenie životných situácií, tu však 1) banka nijak nevyužíva ich zlé sociálne postavenie, pretože spotrebiteľov žiadnym spôsobom nenúti uzatvoriť Zmluvu o úvere priamo s ňou a nenastavuje úrokovú sadzbu v dôsledku núdze spotrebiteľa a 2) spotrebiteľia v zložitých situáciách spravidla hľadajú pre nich dostupnejšie riešenia. Ak boli v ponuke úvery s nižšími úrokovými sadzbami, žalovaný mala možnosť uzatvoriť Zmluvu o úvere pre neho v tomto výhodnejšiu u inej banky či finančnej spoločnosti. Žalobca pri určovaní výšky úveru a ročných nákladov na úver postupoval v intenciách platnej právnej úpravy. Nemožno a priori označiť za v rozpore s dobrými mravmi to čo, ukladá samo právo. Právny poriadok by tak ad absurdum šiel sám proti sebe. Úroková sadzba bola v Zmluve o úvere dohodnutá riadne a platne a jej výška neodporuje dobrým mravom. Rovnako dal do pozornosti v kontexte zdôvodnenia samotného rozsudku pojem priemerného spotrebiteľa, ktorý sa vyskytuje často v judikatúre Súdneho dvora ES ako aj v judikatúre slovenských súdov, ktoré pojem priemerného spotrebiteľa vykladajú eurokonformne. A takto to aj pri vôli spotrebiteľa uzatvoriť zmluvu o úvere, kde samotný spotrebiteľ vedel a mohol posúdiť výhodnosť a podmienky zmluvy v časti Dohody o výške. Žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16Co/95/2018, zo dňa 27.8.2019, ktorý sa v obdobnej veci žalobcu stotožnil s právnou argumentáciou žalobcu a považoval úrokovú sadzbu 25,12 % za primeranú a nie v rozpore s dobrými mravmi.

19. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C. s. p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.) Rozsudok verejne vyhlásil 31.5.2022 (§ 387 ods. 1, § 219 ods. 3 C. s. p.).

20. Na ozrejmienie právnej stránky posudzovanej veci odvolací súd uvádza, že zmluvou o úvere sa veriteľ zaväzuje, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté finančné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky (§ 497 Obchodného zákonníka). Najvšeobecnejšie možno úver definovať ako odloženú platbu za poskytnutie peňažných prostriedkov. Veriteľ má prebytočné finančné prostriedky a za zhodnotenie (úroky) ich poskytne niekomu kto ich potrebuje (dlžník). V rámci delenia právnych úkonov podľa kritéria je úver odplátným právnym úkonom; odplatu za hlavný predmet plnenia predstavujú úroky, ktorým sa zvykne hovoriť cena úveru alebo odplata.

21. Zároveň platí, že v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

22. V danom spore nepochybne vyplýva, že úrok z úveru vo výške 24,50 % ročne tvorí hlavný predmet Zmluvy o úvere č. 2326448812 zo dňa 10.12.2012, a preto je jeho súdny prieskum v zmysle neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa § 53 Občianskeho zákonníka vylúčený.

23. Pokiaľ však ide o námietku žalobcu v odvolaní, že súd prvej inštancie neuviedol v rozpore s akým zákonom je výška úrokovej sadzby, ktorú posúdil ako neprimeranú; odvolací súd poukazuje na odseky 51 až 53 odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorých vyplýva, že za zákonný limit primeranosti výšky úrokovej sadzby súd prvej inštancie považoval dvojnásobok priemerných úrokových sadzieb uplatňovaných bankami pri obdobnom druhu produktu, t. j. primárne na vec aplikoval § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinnom v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy (hoci ho výslovne necitoval), podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch; pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú

situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

24. Súd prvej inštancie vychádzal z údajov zverejnených Národnou bankou Slovenska o priemerných úrokových mierach z úverov poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny; a hoci ním aplikovaná úroková miera 10,58 % (pre nové spotrebiteľské úverové obchody domácností so splatnosťou od 1 do 5 rokov) za december 2012 nemohla byť veriteľovi dňa 10.12.2012 (pri uzatvorení zmluvy) objektívne známa, na správnosti záverov súdu prvej inštancie nič nemení ani údaj z rovnakej kategórie úverov za tretí štvrtrok 2012 vo výške

12 % (na ktorú odvolateľ poukazoval), pretože aj takom prípade výška dohodnutej úrokovej sadzby vo výške 24,50 % prevyšuje dvojnásobok úrokovej miery zistenej Národnou bankou Slovenska, t. j. podstatne prevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch.

25. Súčasne hodno poukázať tiež na skutočnosť, že argumentácia súdu prvej inštancie bolo podporená aj závermi aplikačnej praxe súdov vyšších inštancií a Ústavného súdu SR, založenej v zásade na totožnej metóde verifikácie primeranosti odplaty za poskytnutý úver, a z ktorej niektoré súdy pri prevýšení úrokovej sadzby oproti priemerným hodnotám na trhu v obdobných prípadoch o viac ako 100 % (t. j. viac ako dvojnásobok) dospeli k právnomu záveru, že taká výška úrokovej sadzby je v rozpore s dobrými mravmi. V nadväznosti na túto argumentáciu súdu prvej inštancie potom nemožno ako vecne relevantné považovať tvrdenie v odvolaní, že v zmysle nekonkretizovanej aplikačnej praxe by sa dal úrok prekračujúci priemernú sadzbu o 20 % považovať za taký, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi.

26. V tejto súvislosti nemožno opomenúť na žalobcom v odvolaní zmienené rozhodnutie sp. zn. 16Co/95/2018, zo dňa 27.8.2019, v ktorom sa odvolací súd vyjadril k posúdeniu primeranosti výšky úrokovej sadzby avšak podmienkach právnej úpravy v zmysle § 1a nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. účinného od 1.6.2014 (t. j. v inom právnom režime), ale aj s dobrými mravmi ako neformálnym normatívnym systémom; odvolací súd zotrváva na tam vyjadrenom právnom názore, že tomuto korektívu by nezodpovedala iba taká výška úrokovej sadzby, ktorá by bola neprimeraná až úžernícka; za takú však nepovažuje úrokovú sadzbu, ktorá iba nepatrne presahuje dvojnásobok priemerných úrokových sadzieb v obdobných prípadoch a vo výsledku je vo výške 24,50 % ročne. Uvedené však nič nemení na správnosti právneho posúdenia súdu prvej inštancie, že úroková sadzba v predmetnom spore vo výške 24,50 % je neprimeraná a teda v rozpore so zákonom; v dôsledku čoho pri absencii dohodnutej výšky úroku sa zmluva považuje za bezúročnú a bez poplatkov.

27. A keďže žalobca v odvolaní neuviedol žiadne ďalšie relevantné skutočnosti, ktorými by preukázal nesprávnosť napadnutého rozhodnutia (keď po skutkovej a právnej stránke vôbec nenapadol zamietnutie žaloby aj v časti nepriznaných poplatkov), odvolací súd ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval za podstatné, t. j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie; ďalšie odvolacie námietky žalobcu preto odvolací súd vyhodnotil v ich súhrne ako právne irelevantné a také, ktoré z povahy veci nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

28. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).